

Моя доля – в моїх руках, або про незалежне зовнішнє оцінювання

Добігає кінця рік 2006. Багато чим відзначився рік, що спливає. Однак, для всіх освітян і учнів (особливо випускників) нашої країни цей рік перш за все, запам'ятався Початком. Початком нового безпрецедентного експерименту. Експеримент складний, сміливий і, як впевнені фахівці, вкрай необхідний. Якість освіти в Україні оцінюватиметься тепер за допомогою незалежного зовнішнього тестування. А у Вінниці створений Регіональний Центр оцінювання якості освіти, який обслуговує Вінницьку, Житомирську та Хмельницьку області.

Навколо зовнішнього оцінювання точиться багато розмов, виникає багато питань щодо успішності і навіть доцільності і вчасності цього нововведення. Адже, ми - українці, доволі складно приймаємо щось нове і звикаємо до нього; така ментальність... Із численними запитаннями «Освіта Вінниччини» звернулася до директора Вінницького регіонального центру оцінювання якості освіти **Геннадія Івановича Кузьменка**.

- Геннадію Івановичу, як Ви вважаєте, коли цей сміливий експеримент виправдає себе?

- Можна сказати напевно, що цей експеримент був вдало реалізованим в 2006 році. А про доречність його можна буде говорити після того, як система буде повністю розгорнута, після повного її запровадження, яке планується у 2009-2010 роках. Зараз ми знаходимося на стадії експерименту перехідного періоду. Сьогодні для випускників шкіл цей експеримент можна розглядати, як додатковий шанс для вступу до вищих навчальних закладів.

- Чим можна довести, що цей експеримент був вдалим?

- Це доводять результати. Та дитина, яка не володіла знаннями - вона і не отримала високих балів. Ті ж діти, які були відмінниками, переможцями олімпіад, - отримали вищий бал за 12-бальною шкалою.

- Але ж, так було і при звичайних іспитах. Чи так вже потрібно було щось міняти?

- Звісно, так. Об'єктивний чинник зріс, а суб'єктивний людський чинник був забраний. Одна людина, яка навчає дитину, не може об'єктивно оцінювати її, бо фактично оцінює результат своєї роботи. Ніколи не буде якісного добору фахівців, якщо людина, що навчає людей, тобто, надає їм освітні послуги, визначає якість своїх же, наданих освітніх послуг.

- **Коли Ви працювали вчителем, Ви відчували цей людський фактор, у Вас, може були «любімчики»?**

- Так, як і в будь-якій нормальній людині. Може, якийсь учень десь не дотягував, не допрацьовував, - я намагався зрозуміти його, увійти в положення... А це неправильно.

- **Діти всі різні. Різний темперамент, вміння сконцентруватися. Хтось флегматик, довго розкачується. А тести чекати не будуть. Хто ж виграє?**

- До речі, частіше виграють флегматики, а програють холерики. А якщо серйозно, то у кожної дитини є вдосталь часу для написання тесту, є навіть такі питання, які допоможуть визначитися з правильною відповіддю у наступних завданнях.

- **Вважається, що незалежне зовнішнє тестування допоможе обрати дійсно найкращих, найдостойніших кандидатів для подальшого навчання у ВНЗ. Але ж, ідеального в природі не буває?**

- Тестування - це інструмент-лінійка. Лінійка, яка майже не дозволяє схибити.. Можна навести безліч прикладів, коли в певних школах було по 15-17 медалістів у класі. А результати вступної кампанії були майже нульові. І 2006 рік показав, що частина медалістів отримали бали середнього або, навіть, низького рівня. А за допомогою тестів дійсно можна виявити і оцінити тих, хто володіє справжніми міцними знаннями. Якщо стоїть питання об'єктивності оцінювання і якісного добору фахівців до вступу абітурієнтів до ВНЗ, то від тестів ми просто нікуди не дінемося. Основна мета зовнішнього оцінювання якості освіти полягає в тому, що держава виконує надзвичайно важливу функцію забезпечення справедливості, соціальної рівності своїх громадян.

- **Діти можновладців, що навчаються в елітних столичних школах і сільські діти будуть здавати одні і ті ж самі тести, в однакових умовах?**

- Ніхто не буде робити окремих пакетів. Дитина отримає оцінку тих знань, що вона має.

- **Рівність - це дуже добре Які ще принади ховаються у пакетах з тестами?**

- Незалежне оцінювання якості освіти допоможе подолати інфантильність

наших дітей. Наприклад, певна група дітей просто перестає вчитися, оскільки тверезо оцінює реальність, і, знаючи, що у батьків немає грошей, не бачить для себе перспективи подальшого навчання, просто пливе по течії, чекаючи свідомства про середню освіту. Інша група дітей знає ще змалечку, що батько вступну кампанію забезпечить, грубо кажучи, - купить. Знову ж діти перестають працювати. З введенням системи незалежного тестування, підвищиться відповідальність дітей під час навчального процесу. У них повинен сформуватися інший менталітет: «Моя доля - в моїх руках». Тести - універсальні. Жодна дитина в Україні фізично на 100 відсотків тест зробити не зможе. Тести складені по принципу надлишковості, вони враховують нюанси різних програм, різних навчальних планів, дитина може обрати альтернативні питання. Вона має право вибору. І дитина із спеціалізованої школи, та зі звичайної може отримати вищий бал - 200.

Причому, дитина працює сам на сам з собою, її ніхто не допоможе. До речі, істррук-торами є не фахівці, до того ж, вчителі між собою не знайомі, із інших навчальних закладів. Спостерігачами визначаються викладачі вищих навчальних закладів. До початку тестування, ніхто навіть не знає, в якій аудиторії та за якою партою опиниться дитина.

-Я так зрозуміла, що до 2010 року наші діти повинні повністю перестроїтися, подолати свій інфантілізм, стати самостійними, цілеспрямованими?

- Не всі. Але, у тої частини дітей, що орієнтується на продовження навчання у вищому навчальному заклад, міра відповідальності повинна бути високою.

- А як щодо ступеню відповідальності у вчителів?

- Це буде надзвичайно високий ступінь відповідальності. Адже, роботу вчителя будуть оцінювати по кінцевому результату.

- Чи були цього року у Вінниці діти, що набрали максимальну кількість балів?

- Були діти, які набрали 200 балів.

- Скільки часу фахівці працювали над складанням тестів? Хто складав тести?

- Це — таємна інформація.

- А хто сказав, що ці тести не занадто складні, що їх складали не «зарозумілі» люди?

. - Не має значення чи вони складні, чи легкі. Адже, повторюю; це - лінійка - еталон. Умовно кажучи, ми «міряємо» дітей цією лінійкою, і визначаємо, що дитина, так би мовити, низького росту, а ця середнього, а ця дитина - висока. Система оцінювання -рейтингова. Ми просто обираємо групу кращих учнів для вступу у ВНЗ, обирається також група дітей з середнім рівнем знань, і з початковим рівнем.

- Чи проводилося якесь опитування серед учнів щодо системи зовнішнього оцінювання якості освіти. Які результати цього опитування?

- Серед дітей, які тестувалися, проводилося опитування щодо отримання процедури; чи не було відхилень від процедури, порушень серед інструкторів. Рівень довіри перевищив 80 відсотків. Взагалі, діти сприймають таку форму іспитів досить позитивно. Кількість дітей, що хоче приймати участь в тестуванні дуже висока. На 2007 рік у нас занадто мала квота (2,5 тис), щоб долучити до тестування всіх бажуючих. Планувалося проводити тестування у 6 районах, але, кількість бажуючих перевищує квоту. Так що цього року будуть тестуватися м. Вінниця, Вінницький район, Бар і Томашпіль. До речі, в інших областях квоти теж не вистачає.

- А як оцінюють цю форму оцінювання якості освіти вчителі?

- Цілком позитивно.

- А чи мали місце прецеденти відмови ВНЗ приймати абітурієнтів за результатами тестів?

- Не було. 25 відсотків дітей, що приймали участь в тестуванні використали свій шансі поступили в інститут за результатами тестів.

- Коли тести стануть обов'язковими?

- Цього року - тест — додатковий шанс. А діти, які підуть наступного року в десятий клас, на початку року ознайомляться з пакетом документів, які їх будуть стосуватися на момент закінчення школи. Для них тести будуть нормою життя.

- З яких предметів цього року складатимуться тести?

- Українська мова, математика, історія. В 2008 році українська мова буде складатися виключно через тестування. Додадуться фізика, хімія, біологія, географія. На іншому етапі додадуться іноземна мова, економіка.

- Як дитині готуватися до тестування?

- Коли починається підготовчий процес, вчителю дуже важливо правильно зорієнтувати дітей. Дитина ніколи не бачила робочого зошиту, бланку відповідей, на якому буде відбивати результат. В 2006 році були випадки, коли дитина неправильно позначила номер зошиту. Комп'ютер «не читав» результат. Група експертів не могла визначити власника цього зошиту.

В січні-лютому ми повинні дати дітям аналогові матеріали, що будуть використовуватися під час тестування, показати зразки бланків. Думаю, що «Освіта Вінниччини» нам в цьому допоможе. В січні по ряду шкіл проведемо пробне тестування.

- А як бути з психологічною підготовкою до тестування?

- Це справа вчителів і шкільних психологів, які добре знають своїх підопічних.

- Геннадію Івановичу, чого Ви бажаєте своїм колегам в Новому році?

- Перш за все, здоров'я, мудрості, виваженості, витримки, сил, віри і насаги. Вдячних учнів і польоту творчої фантазії.

Інтерв'ю брала Ксенія МАРТ